

ZULFIYA SHE’RIYATI-YOSH IJODKORLAR UCHUN ILHOM MANBAI

Shodmonqulova Diyora Bobur qizi

Toshkent Tibbiyot Akademiyasi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘zbek adabiyotining ulkan siymosi Zulfiya ijodining zamonaviy avlod uchun ilhom manbai ekanligi yoritilgan. Unda shoira she’riyatidagi insoniylik, ayollar mavzusi, vatan sevgisi va abadiy qadriyatlarning bugungi yoshlar tarbiyasiga ta’siri tahlil qilinadi. Maqolada Zulfiyaning asarlari orqali yosh avlod qalbida mehr-oqibat, milliy g‘urur va ijodkorlikni rivojlantirish masalalariga alohida e’tibor qaratilgan. Zulfiya she’riyatining dolzarbligi va undagi ruhiy kechinmalarning yosh ijodkorlar uchun ilhom manbai bo‘lishi asoslangan. Maqola Zulfiyaning o‘lmas ijodini targ‘ib qilish va o‘rganishga qaratilgan muhim tavsiyalarni o‘z ichiga oladi.

Kalit so‘zlar: insoniylik, ijodkor, Gender, vatanparvarlik, she’riyat, obraz, ma’naviyat

O‘zbek adabiyotining yorqin siymosi, xalq shoiri Zulfiya ijodi nafaqat uning davri, balki bugungi zamon uchun ham katta ahamiyatga ega. Uning she’rlari o‘zining samimiyligi, ichki ruhiy kechinmalari, Vatan va insoniyatga bo‘lgan chuqur muhabbati bilan millionlab qalblarga singib ketgan. Bugungi avlod uning ijodidan nafaqat ilhom oladi, balki hayotiy saboqlarni ham o‘rganadi. Zulfiya she’riyati – bu adabiyotdagi o‘lmas meros, zamonlar osha avlodlarni tarbiyalash va ruhlantirish manbaidir.

Zulfiya she’riyatining bosh mavzusi – insoniylik

Zulfiya asarlarida insoniylik tamoyillari ustuvor o‘rinni egallaydi. Shoira insonning ichki dunyosini, uning his-tuyg‘ularini nozik va mahorat bilan tasvirlaydi. Misol uchun, uning "O‘g‘lim sira bo‘lmaydi urush" she‘rida insoniy muhabbatning oliy darajasi bo‘lgan ona mehri yorqin ifodalanadi:

Bas, bas, ezgu onalar qalbi
Yashay olsin bexavf, baxt bilan.
Mehnatimiz, g‘azab, sevgimiz
Tinchlik, deydi butun xalq bilan.
Ko‘krak suti va mehnat bilan
Biz jahonga berganmiz turmush,
Ona qalbi oyoqqa tursa,
O‘g‘lim, sira bo‘lmaydi urush!

Zamonaviy yoshlar bu kabi satrlardan onaga hurmat, insoniylik va mehr-oqibat kabi qadriyatlarni o‘zlashtirishi mumkin.

Ayol mavzusi va Zulfiya she‘riyati

Zulfiya ijodi ayollar mavzusini keng yoritib berganligi bilan ham alohida ajralib turadi. Uning she‘rlarida ayol obrazlari nafaqat mehribon ona yoki sadoqatli yor sifatida, balki mustaqil va kuchli shaxs sifatida tasvirlangan. Shoiraning she‘rida bu ” Men o‘tgan umrga” she‘rida aniq ko‘rinadi:

Kiyganim ipakmi, chitmi yo kimxob,
Yurak boyligidan qilmabman parvo.

Meni og‘ushlagan hayot naq oftob,
Yangi qo‘shiq talab unda har saboq.

Men o‘tgan umrga achinmay qo‘ydim,
Hech kimda ko‘rmayin umrimga o‘xshash:

Suydim,
Erkalandim,
Ayrildim,
Kuydim,

Izzat nima — bildim.
Shu-da bir yashash!..

Bu satrlar bugungi kunda jamiyatda ayollarning o‘rni va ularga bo‘lgan hurmatni oshirishga xizmat qiladi. Zamonaviy avlod Zulfiya she‘rlaridan ilhom olib, gender tengligi va ayollarning jamiyatdagi roliga yangicha qarash bilan yondasha oladi.

Vatan sevgisi – she‘riyatning abadiy mavzusi

Zulfiya ijodining markaziy mavzularidan biri – Vatan sevgisi. Shoir uchun Vatan ona kabi aziz va qadrli bo‘lgan. U she‘rlarida bu tuyg‘uni yurakdan his etgan holda tasvirlagan. Misol uchun, "Xalqimga aytar so‘zlarim" she‘rida Zulfiya o‘z yurtining go‘zalligi va buyukligini madh etadi:

Ko‘zim ustidasan bu tug‘yonli dam,
Sen bilan taqdir-dosh kunduzli bo‘ldim.
Seni deb siyladi Umr, aziz Vatan
E‘zozli bo‘ldim men, yulduzli bo‘ldim.

Hali bor oldimda o‘tmagan burchim,
O‘tayman ko‘zimda tirik tursa nur.
Umrimdagi barcha fasllar uchun
O‘ziga bek xalqim, senga tashakkur.

Zulfiya she‘riyatidagi vatanparvarlik tuyg‘usi bugungi yosh avlodni o‘z yurtini sevisha, unga xizmat qilishga undaydi. Ularning qalbida milliy g‘urur va mas‘uliyat hissini uyg‘otadi.

Zulfiya she‘riyatining zamonaviyligi

Zulfiya she‘riyatining zamonaviy avlod uchun ahamiyati uning dolzarbligidadir. Shoir inson hayotining turli jabhalariga to‘xtalgan. Uning she‘rlarida faqat ma‘lum bir davr yoki sharoitga bog‘liq bo‘lgan masalalar emas, balki abadiy qadriyatlar – sevgi, sadoqat, mehr-muhabbat, Vatanga muhabbat va insoniyatga bo‘lgan chuqur hurmat aks etgan.

Zamonaviy texnologiyalar va tezkor hayot davrida bu qadriyatlar go‘yo ortda qolayotgandek tuyuladi. Ammo Zulfiya she‘rlari orqali yoshlar hayotning haqiqiy mazmunini anglab, o‘zlarini kashf qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Uning she‘rlari bugungi kunda ham o‘quvchini mulohaza qilishga, chuqur o‘ylashga va hissiy jihatdan boyishga undaydi.

Bugungi kun ijodkorlari uchun Zulfiya ijodi ulkan ilhom manbaidir. Uning she‘rlari nafaqat so‘z mahoratini, balki insoniyat va jamiyatni anglashning yangi yo‘llarini ochib beradi. Zulfiya she‘riyatini o‘rganish orqali yosh ijodkorlar o‘z iste‘dodlarini rivojlantirish va adabiy so‘z qudratini his qilish imkoniga ega bo‘ladilar.

Zulfiya she‘riyati – bu faqat o‘z davrining adabiy merosi emas, balki bugungi va kelajak avlodlar uchun ma‘naviy manbadir. Uning she‘rlaridagi insoniylik, mehr-muhabbat, Vatan sevgisi va kuchli ayol obrazlari yoshlarning qalbida yangi his-tuyg‘ularni uyg‘otadi, ularni yaxshi inson bo‘lishga chorlaydi. Zamonaviy avlod Zulfiya she‘riyatidan ilhom olib, jamiyatda o‘z o‘rnini topishi va milliy qadriyatlarni asrab-avaylashi lozim. Shu sababdan, Zulfiya ijodini o‘rganish va targ‘ib qilish har birimizning burchimizdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sultonova M., “Ijod sahifalari”, Toshkent, 1975; “Zulfiya” [bibliografiya], Toshkent, 1977; Sultonova M., Zulfiya, Toshkent, 1985; Ibrohimov M., Quyoshli she‘riyat ijodkori, Toshkent, 1986; Ehtirom [nashrga tayyorlovchilar: Rahima Shomansurova, Ra‘no Rahmonova], Toshkent, 1995.
2. Qayumov L. “Shoira Zulfiya”. Toshkent, O‘zadabiynashr, 1965.
3. Mirvaliev S. “O‘zbek adiblari”. Toshkent: Yozuvchi“, 2000. 5. Tanlangan asarlar (3 jildli), Toshkent, 1985)
4. Zulfiya ., “Bahor keldi seni so‘roqlab” <<Yangi asr avlodi>> nashriyoti Toshkent 2016